

Tervise Arengu Instituut
National Institute for Health Development

**SÜSTIVATE NARKOMAANIDE JA NENDE SEKSUAALPARTNERITE
STLI DIAGNOSTIKA JA RAVITEENUSE KÜLASTAJTE
RISKIKÄITUMINE**

2006-2007 esmakülastajate andmete analüüs

Merily Murd

Tallinn 2008

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. ÜLEVAADE UURIMUSE TEOSTAMISEST.....	4
2. SOTSIAAL-DEMOGRAAFILISED ANDMED	5
3. NARKOOTIKUMIDE TARVITAMINE	7
4. SEKSUAALPARTNERITE ARV JA KONDOOMIKASUTUS.....	13
5. HIV-ILE TESTIMINE	15
6. RISKIKÄITUMINE.....	19
KOKKUVÕTE.....	21
LISAD	24

SISSEJUHATUS

Alates 2006. aastast pakutakse Ida-Virumaal, täpsemalt Narvas ja Jõhvis, süstivatele narkomaanidele ja nende seksuaalpartneritele anonüümset seksuaalsel teel levivate infektsioonide (edaspidi STLI) diagnostika ja raviteenust. Jõhvis alustas teenuse pakkumisega 2006. aasta juulis osühing Corrigo ning Narvas sama aasta neljandas kvartalis AS Narva Haigla.

STLI-de diagnostika ja raviteenuse esmakülastajaid on anketeeritud pidevalt kogu teenusepakkujate tegutsemisaja vältel. Raportis on esitatud 824 inimese andmed.

1. ÜLEVAADE UURIMUSE TEOSTAMISEST

Valim ja andmete kogumine

Seksuaalsel teel levivate infektsioonide diagnostika ja raviteenust pakkuvate asutuste esmakülastajatena küsitleti kõiki kliente, kes pöördusid teenusepakkujate poole (OÜ Corrigo Jõhvis ja AS Narva Haigla Narvas) esimest korda. Käesolevas raportis on kasutatud aastatel 2006-2007 kogutud esmakülastajate andmeid. Jõhvis teostati küsitlemist alates 2006. aasta teisest poolest kuni 2007. aasta lõpuni. Narvas viidi anketeerimine läbi 2006. ja 2007. aasta viimases kvartalis.

Andmete kogumine toimus isetäidetava ankeedi alusel. Ankeet koosnes 17 küsimusest Narvas ja 16. küsimusest Jõhvis. Ankeedid on välja töötatud Tervise Arengu Instituudi poolt.

Küsitlute struktuur

2006. aastal küsitleti kokku 396 inimest, neist Jõhvis 156 ja Narvas 240. 2007. aastal anketeeriti 427 inimest, neist Jõhvis 188 ning Narvas 239. Ühel ankeedil oli täitmise aasta jäänud märkimata. Kokku küsitleti 824 inimest.

Andmete analüüs

Peamiselt on andmeid analüüsitud teenuseosutajate, küsitluse toimumise aasta, soo, vanuse, haridustaseme ning rahvuse lõikes. Kui antud näitajate lõikes olulisi erinevusi ei esine, ei ole seda raportis mainitud.

Rahvuse alusel andmeid analüüsides on vastajad jagatud kahte gruppi:

- 1) eestlased
- 2) mitte-eestlased (venelased ja muude rahvuste esindajad)

Vanuse alusel analüüsimiseks on vastajad jaotatud kolme gruppi:

- 1) 19-aastased ja nooremad
- 2) 20-29 –aastased
- 3) 30-aastased ja vanemad

Haridustaseme alusel võrdlemiseks jagati vastajad järgmiselt:

- 1) põhiharidus või alla selle, sh keskharidus omandamisel
- 2) keskharidus
- 3) kutseharidus, sh kutseharidus omandamisel

Kõrgharidusega vastajate väga väikese arvu tõttu on nad sellest analüüsisektsioonist välja jäetud.

Andmete analüüsis on kasutatud andmetöötluse paketti SPSS 16.0 Andmete kirjeldamiseks on kasutatud tunnuste jaotamist, mis on välja toodud sagedustabelitena ning keskmist näitajat. Mitme tunnuse ühisjaotusi on kirjeldatud risttabelite abil. Erinevuste hindamiseks on kasutatud χ^2 (hiirruutu), Wilcoxon'i Mann-Whitney ja Kruskal-Wallis testi. Erinevus loeti oluliseks, kui olulisuse nivoo $\alpha \leq 0,05$.

2. SOTSIAAL-DEMOGRAAFILISED ANDMED

Järgnevalt esitatakse andmed valimi soolis-vanuselisest struktuurist, rahvuslikust koosseisust ning haridustasemest.

Sugu ja vanus

Valdav osa STLI-de diagnostika ja raviteenuse pakkujate klientidest olid mehed, moodustades veidi üle 2/3 külastajatest. Nii meestest kui naistest olid rohkem kui pooled 20-29-aastased. Vastajate keskmine vanus oli 26,1 aastat, kõige noorem vastaja oli 13 ning kõige vanem 47-aastane. Võrreldes meestega olid naised keskmiselt kaheksa kuud nooremad (vt. tabel 1). Meeste ja naiste osakaalud olid mõlemal küsitlusaastal sarnased

Tabel 1. Küsitletute soolis-vanuseline struktuur

vanusegrupp	<i>naised</i>		<i>mehed</i>		<i>KOKKU</i>	
	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
19 ja nooremad	41	15,6	53	9,6	94	11,6
20-29-aastased	149	56,6	342	62,0	491	60,2
30 ja vanemad	73	27,8	157	28,4	230	28,2
Keskmine vanus	25,5		26,4		26,1	
Kokku	263	32,3	552	67,7	815	100,0

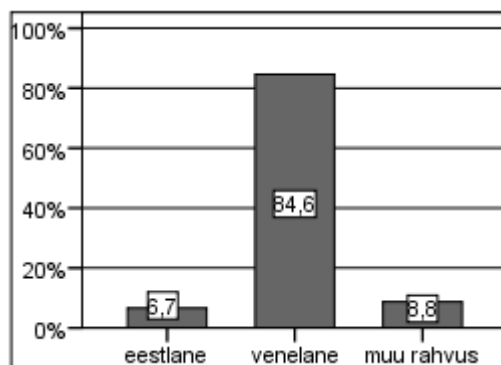
Alla poole külastajatest olid vallalised ning üle kolmandiku abielus või vabaabielus. Võrreldes naistega oli meeste seas vallalisi kliente mõnevõrra enam (vt. tabel 2).

Tabel 2. Küsitletute perekonnaseis

perekonnaseis	<i>naine</i>		<i>mees</i>		<i>KOKKU</i>	
	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>n</i>	<i>%</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
abielus/vabaabielus	107	40,7	192	34,7	299	36,6
vallaline	94	35,7	264	47,7	358	43,8
lahutatud	56	21,3	94	16,9	150	18,4
lesk	6	2,3	4	0,7	10	1,2
Kokku	263	32,2	554	67,8	817	100,0

Rahvus

Valdav enamus külastajatest on vene rahvuse esindajad. Eestlasi oli vastajate seas alla kümnendiku ning muude rahvuste esindajaid ligi kümnendik (vt. joonis 1). Muudest rahvustest osales uurimuses 1 aserbaidžaanlane, 1 kasahh, 2 leedulast, 1 lätlane, 2 poolakat, 1 sakslane, 6 soomlast, 2 tatarlast, 1 udmurt, 21 ukrainlast ning 26 valgevenelast. Kaks nn. halli passiga külastajat ei märkinud ankeeti oma rahvust.

Joonis 1. Küsitletute rahvuslik koosseis

Võrreldes Narvaga oli Jõhvis eestlaste osakaal mõnevõrra suurem ning venelaste osakaal märgatavalt väiksem. Samuti oli Jõhvis rohkem muude rahvuste esindajaid (vt. tabel 3).

Tabel 3. Küsitletute rahvuslik struktuur teenuseosutajate lõikes

Teenuse- osutaja	<i>eestlane</i>		<i>venelane</i>		<i>muu rahvus</i>		<i>KOKKU</i>	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Jõhvi	39	11,5	246	72,8	53	15,7	338	41,7
Narva	15	3,2	440	93,0	18	3,8	473	58,3
Kokku	54	6,6	686	84,6	71	8,8	811	100,0

Haridus

Kõige enam oli külastajate seas kutseharidusega vastajaid (38%), sellele järgnesid keskkooli ning põhikooli haridusega vastajad (vastavalt 30% ja 28%). Kõrgharidusega inimeste osakaal oli väga väike, 5% kõigist vastajatest. Meeste ja naiste haridustase ei erinenud.

Suuremad erinevused tulid esile Narva ja Jõhvi külastajaid võrreldes. Narvas oli 17% võrra vähem põhikooli haridusega külastajaid ning 30% enam kutseharidusega külastajaid kui Jõhvis. Samas oli aga keskkooli haridusega külastajate osakaal Jõhvis 17% suurem kui Narvas. Kõrgharidusega või seda omandavaid vastajaid oli Narvas mõnevõrra enam (vt. tabel 5). Seega võib olemasolevate andmete põhjal väita, et Narva vastajate haridustase on kõrgem Jõhvi külastajate haridustasest.

Tabel 4. Külastajate haridustase teenuseosutajate lõikes

Haridustase	<i>Jõhvi</i>		<i>Narva</i>		<i>KOKKU</i>	
	n	%	n	%	n	%
Tase 1	125	37,6	100	21,0	225	27,8
- sh põhikool lõpetamata	17	5,1	15	3,1	32	4,0
- sh põhikool lõpetatud	79	23,8	62	13,0	141	17,4
- sh keskkool lõpetamata	29	8,7	23	4,9	52	6,4
Tase 2	130	39,0	112	23,5	242	29,9
- sh keskkool lõpetatud	130	39,0	112	23,5	242	29,9
Tase 3	68	20,4	236	49,5	304	37,5
- sh kutsekool lõpetamata	12	3,6	8	1,7	20	2,4
- sh kutsekool lõpetatud	56	16,8	228	47,8	284	35,1
Tase 4	10	3,0	29	6,0	39	4,8
- sh kõrgkool lõpetamata	5	1,5	5	1,0	10	1,2
- sh kõrgkool lõpetatud	5	1,5	24	5,0	29	3,6
Kokku	333	41,1	477	58,9	810	100,0

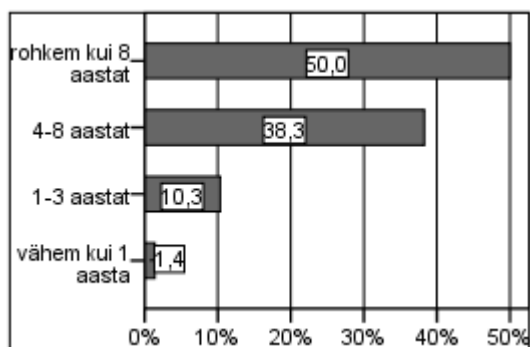
3. NARKOOTIKUMIDE TARVITAMINE

Käesolevas peatükis antakse ülevaade STLI-de diagnostika ja raviteenuse pakkujate klientide narkootikumide tarvitamise staažist, sagedusest, levinumatest narkootikumidest ning sellega seotud riskikäitumisest. Kuna enamasti tarvitatakse narkootikume süstimise teel (93% küsitletutest), siis ongi peatutud peamiselt sellel aspektil. Ainult 7% kõigist vastajatest ei olnud uimasteid süstinud, vaid tarvitas neid kas suitsetades või tablettidena.

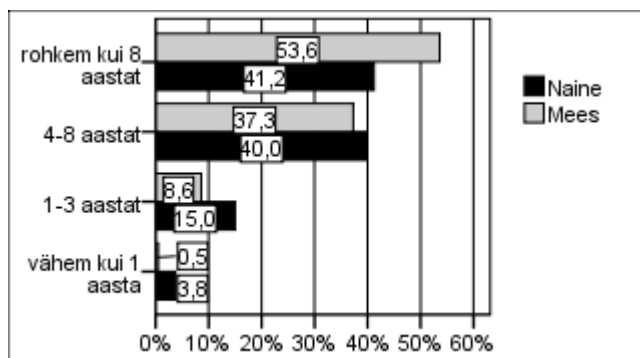
Narkootikumide süstimise periood

Andmeid narkootikumide süstimise perioodi kohta küsiti ainult Narva külastajatelt. STLI-de diagnostika ja raviteenuste esmakülastajate narkootikumide süstimise staaž on pikk, pooled neist on narkootikume süstimise teel tarvitanud kauem kui kaheksa aastat. Ligi 40% Narva klientidest oli narkootikume süstides manustanud 4-8 aastat ning kümnendik 1-3 aastat.. Vähem kui aasta oli kõigist vastajatest süstinud vaid alla 2% (vt. joonis 2).

Võrreldes naistega olid mehed mõnevõrra kauem narkootikume süstinud. Meeste hulgas oli märgatavalt suurem kauem kui kaheksa aastat süstinute hulk (vt. joonis 3).

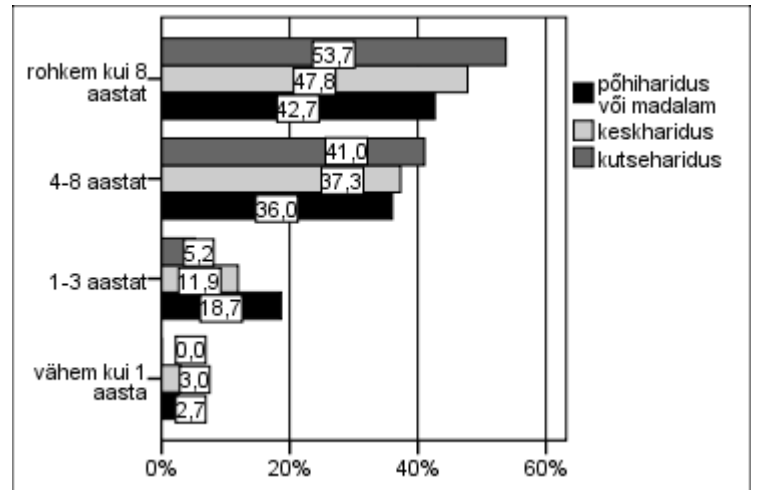
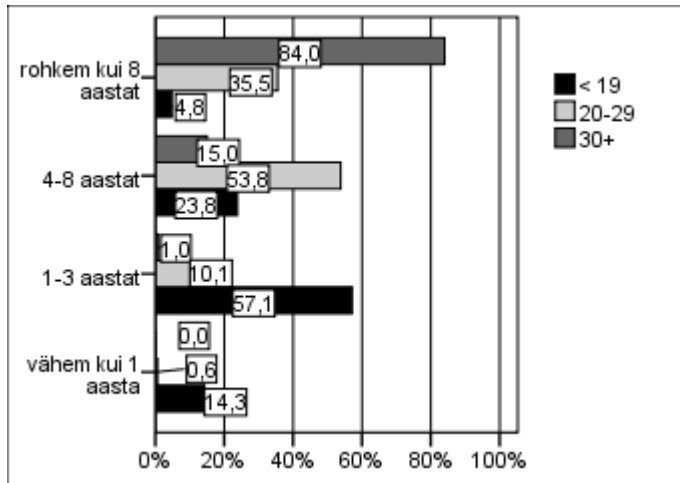
Joonis 2. Narkootikumide süstimise periood

Joonis 3. Narkootikumide süstimise periood sugude lõikes

Mida vanemad on vastajad, seda kauem on nad narkootikume süstinud. Võrreldes vanemate klientidega on 19-aastaste ja vanemate hulgas rohkem neid, kes on süstinud kuni 3 aasta vältel (71%). 20-29-aastaste seas on sellise süstimisstaažiga külastajaid kümnendik ning 30-aastaste ja vanemate grupis 1%. 20-29-aastastest rohkem kui pooled on süstinud 4-8 aastat ning eristuvad selle poolest nii noorematest kui vanematest klientidest (vastavalt 30% ja 39% võrra). Võrreldes noorematega on 30-aastaste ja vanemate hulgas oluliselt rohkem kauem kui kaheksa aastat süstinuid (84%). 19-aastaste ja nooremate grupis on nii pikalt narkootikume süstimise teel tarvitanuid 79% ja 20-29-aastaste seas 48,5% vähem (vt. joonis 4).

Haridustasemeti vaadeldes selgus, et põhi- ja madalama haridusega klientide seas oli kutseharidust omavate vastajatega võrreldes märgatavalt suurem hulk 1-3 aastat süstinuid (vt. joonis 5). Ilmselt on põhi- ja madalama haridusega klientide lühem süstimisstaaž seletatav ka sellega, et sellise haridustasemega vastajad on teistest ka nooremad ning nende süstimisperiood ei ole veel saanud sama kaua kesta.

Joonis 4. Narkootikumide süstimise periood vanuse lõikes

Joonis 5. Narkootikumide süstimise periood haridustaseme lõikes

Nii Narvas kui Jõhvis uuriti külastajate vanust esmakordsel süstimisel. Keskmine vanus narkootikumide esmakordsel süstimisel on 17,8. Kõige nooremalt alustanud külastaja oli seda teinud 8-aastaselt ning kõige hiljem oli süstimisega algust tehtud 30-aastaselt. Küsitlusaastate lõikes võis täheldada, et 2006. aasta kliendid olid alustanud keskmiselt seitse kuud varem 2007. aasta külastajatest. Keskmine süstimise alustamise vanus 2006. aastal oli 18,2 ning 2007. aastal 17,5. Sugude, rahvuse ning teenuseosutajate lõikes vaadatuna alustamise vanuses olulisi erinevusi ei esinenud.

Selgemad erinevused tulid välja külastajaid haridustaseme ja vanusegrupi võrreldes. Keskmine vanus esmakordsel narkootikumide süstimisel oli 19-aastaste ja nooremate grupis 15,3, 20-29-aastastel 17,5 ning 30-aastastel ja vanematel 20,0.

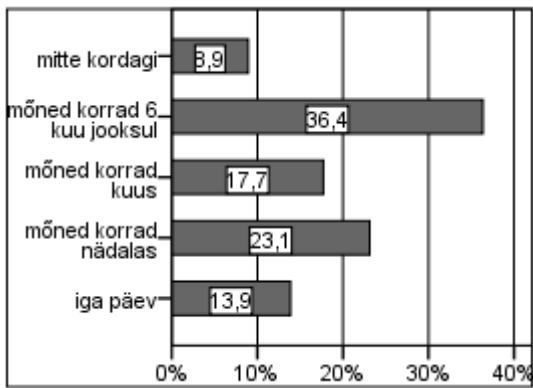
Põhi- või madalama haridusega klientide keskmine vanus esmakordsel süstimisel oli 16,9, mis on üle aasta varem kui kesk- ja kutseharidusega vastajad (keskmine vanus vastavalt 18,1 ja 18,3 aastat).

Narkootikumide tarvitamise sagedus

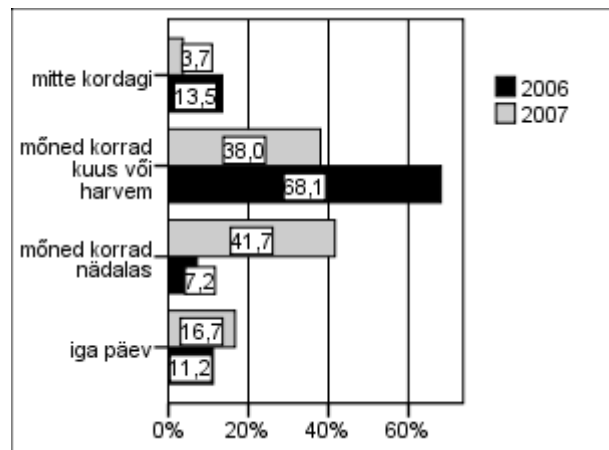
Rohkem kui pooled kliendid (54%) olid narkootikume süstinud küsitlusele eelnenud poole aasta jooksul mõned korrad kuus või harvem. Neljandiku jagu leidis neid, kes tarvitasid uimasteid mõned korrad nädalas. Igapäevased süstijad moodustasid külastajatest veidi rohkem kui kümnendiku (vt joonis 6).

Narkootikumide tarvitamise sagedust puudutava küsimuse koguskaala on esitatud joonisel 6, arusaadavuse huvides on edasises analüüsis skaala väärtuseid grupeeritud järgmiselt: mitte kordagi, mõned korrad kuus või harvem, mõned korrad nädalas ning iga päev narkootikume tarvitanud.

Kahe küsitlusaasta võrdluses on teenuse kasutajate narkootikumide süstimise sagedus suurenenud. 2006. aastal küsitletutest moodustasid kõige suurema grupi mõned korrad kuus või harvem tarvitajad, neid oli üle kahe kolmandiku vastajatest. Mitte kordagi ei süstinud 13%, mõned korrad nädalas süstis 7% ning iga päev tarvitas narkootikume veidi üle kümnendiku küsitletutest. 2007. aastal oli aga kõige suurem osakaal mõned korrad nädalas süstijaid – 42%. Mõned korrad kuus või harvem süstijad moodustasid 2007. aastal anketeeritutest 38%, mitte kordagi ei olnud süstinud 4% ning iga päev süstis 17% vastajatest (vt. joonis 7).

Joonis 6. Narkootikumide tarvitamise sagedus viimase 6 kuu jooksul

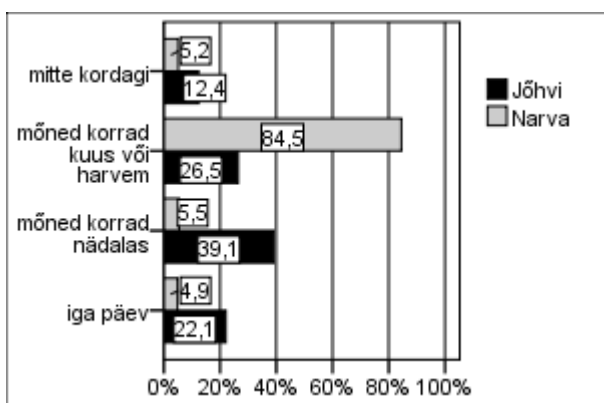

Joonis 7. Narkootikumide tarvitamise sagedus küsitlusaastate lõikes viimase 6 kuu jooksul

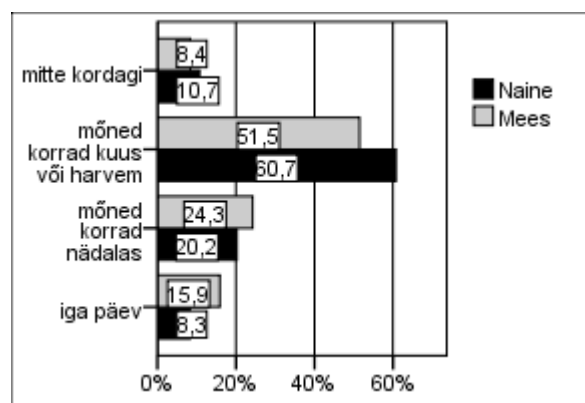
Teenuseosutajate lõikes vaadatuna selgus, et Jõhvi kliendid süstivad Narva küllastajatest sagedamini. Jõhvis oli oluliselt rohkem neid, kes süstivad iga päev ning mõned korrad nädalas (vastavalt 22% ja 39% küllastajatest). Narvas moodustasid sellise sagedusega süstijad aga vaid 5% ja 6% vastajatest. Valdav enamus Narva klientidest süstis narkootikume mõned korrad kuus või harvem, Jõhvis leidis sellise sagedusega süstijaid oluliselt vähem (vt. joonis 8).

2006. ja 2007. aasta võrdluses selgus, et klientide süstimise sageduses esinesid, erinevalt Narvast, Jõhvis märgatavad muutused. Jõhvis oli iga päev süstijaid mõlemal küsitlusaastal veidi üle viiendiku, küll aga esinesid suured erinevused harvemini süstijate hulgas. Kui 2006. aastal oli kõige enam mõned korrad kuus või harvem süstijaid (45%) ja mitte kordagi süstinud moodustasid ligi viiendiku küsitletutest, siis 2007. aastal oli mitte kordagi süstinute osakaal vähenenud 3%-ni ning mõned korrad kuus või harvem tarvitajaid oli vaid kümnendik. Oluliselt oli aga kasvanud mõned korrad nädalas süstijate osakaal, nemad moodustasid 2007. aastal kõigest vastajatest 62%. Narvas niisuguseid muutusi ei esinenud. Mõlemal küsitlusaastal moodustasid aga üle 80% mõned korrad kuus või harvem süstijad.

Võrreldes naistega süstivad mehed sagedamini. Meeste hulgas märgatavalt vähem neid, kes süstivad narkootikume mõned korrad kuus või harvem (vt. joonis 9).

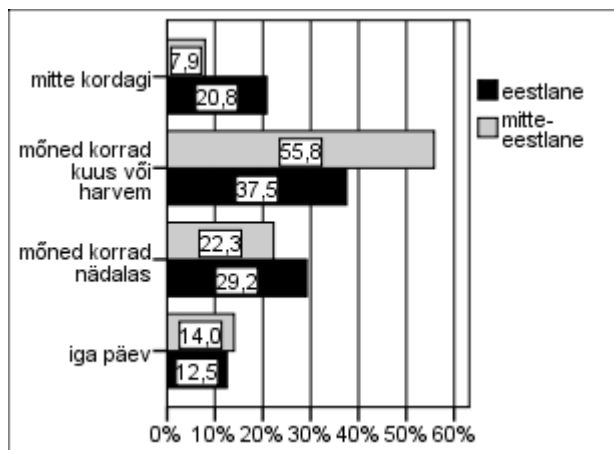
Joonis 8. Narkootikumide tarvitamise sagedus teenuseosutajate lõikes viimase 6 kuu jooksul

Joonis 9. Narkootikumide tarvitamise sagedus soo lõikes viimase 6 kuu jooksul

Eestlaste seas oli mitte-eestlastest märgatavalt enam küsitlusele eelnenud kuue kuu jooksul mitte kordagi süstinuid (vastavalt 21% ja 8%). Kolmandik eestlastest süstis narkootikume küsitlusele eelnenud kuue kuu jooksul mõned korrad kuus või harvem. Mitte-eestlaste sama näitaja oli aga 56%. Mõned korrad nädalas süstinuid oli eestlaste hulgas samuti mõnevõrra enam kui mitte-

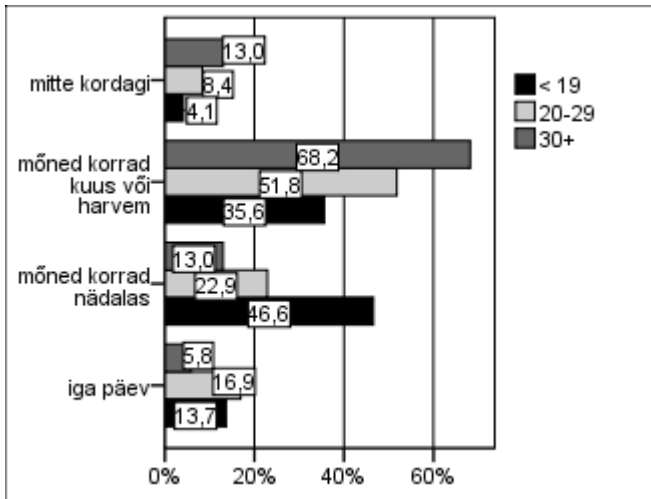
eestlaste rühmas (näitajad vastavalt 29% ja 22%). Igapäevaselt süstivate osakaal oli nii eestlaste kui mitte-eestlaste puhul sama (vt. joonis 10).

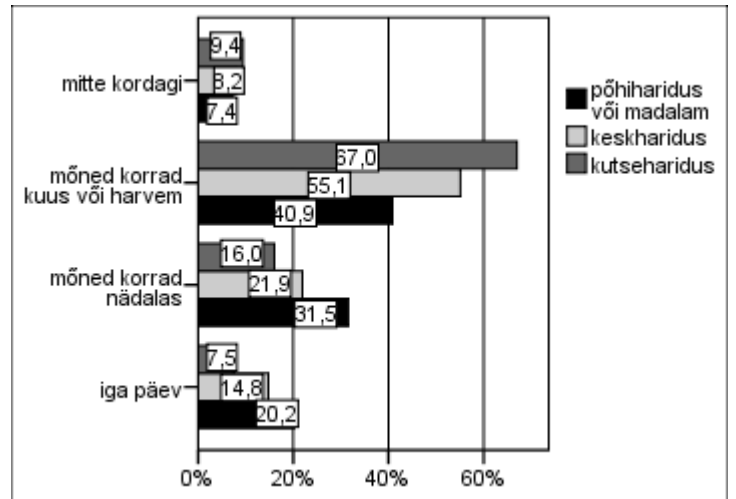
Joonis 10. Narkootikumide tarvitamise sagedus rahvuse lõikes viimase 6 kuu jooksul

Vanusegruppide võrdlusest selgus, et vanuse kasvades väheneb narkootikumide süstimise sagedus. Kõige suuremaid erinevusi võib näha vaadeldes 30-aastaseid ja vanemaid ning 19-aastaseid ja nooremaid külastajaid. Nimelt oli 30-aastaste ja vanemate hulgas noorematega võrreldes enam küsitlusele eelnenud 6 kuu jooksul mitte kordagi süstinuid (13%), noorimas grupis on see näitaja 4%. Vanimas rühmas moodustasid üle kahe kolmandiku mõned korrad kuus või harvem süstinud, noorimas grupis oli sellise sagedusega süstijaid 36%. Võrreldes teistega oli 19-aastaste ja nooremate rühmas oluliselt suurem mõned korrad nädalas süstijate osakaal (47%), kõige vanema rühma sama näitaja oli 13%. Igapäevaseid süstijaid oli aga kõige enam hoopis keskmises, 20-29-aastaste rühmas, kus nad moodustasid kõigist vastajatest 17%. Vanimas rühmas oli end iga päev süstinud 6% ning kõige nooremas rühmas 14% (vt. joonis 11).

Mida kõrgem on klientide haridustase, seda harvem süstitakse narkootikume. Analüüsist selgus, et kutseharidusega vastajate seas oli kõige enam küsitlusele eelnenud poolaasta jooksul mõned korrad kuus või harvem süstijaid (67%). Võrreldes teistega oli kutseharidusega klientide hulgas vähem mõned korrad nädalas ja iga päev süstijaid. Keskkooliharidusega vastajatest moodustasid samuti suurima grupi mõned korrad kuus või harvem narkootikume tarvitanud (55%), kuid nende osakaal oli mõnevõrra väiksem kui kutseharidusega vastajatel. Põhiharidusega vastajad erinesid teistest rühmadest selle poolest, et kuigi ka neist moodustasid suurema osa küsitlusele eelnenud kuuel kuul mõned korrad kuus või harvem süstinud (41%), oli nende osakaal märgatavalt väiksem kui kõrgema haridustasemetega vastajate hulgas. Teistest enam oli aga põhi- ja madalama haridusega vastajate seas mõned korrad nädalas ja iga päev süstijaid (vastavalt 32% ja 20%) (vt. joonis 12).

Joonis 11. Narkootikumide tarvitamise sagedus vanuselöikes viimase 6 kuu jooksul

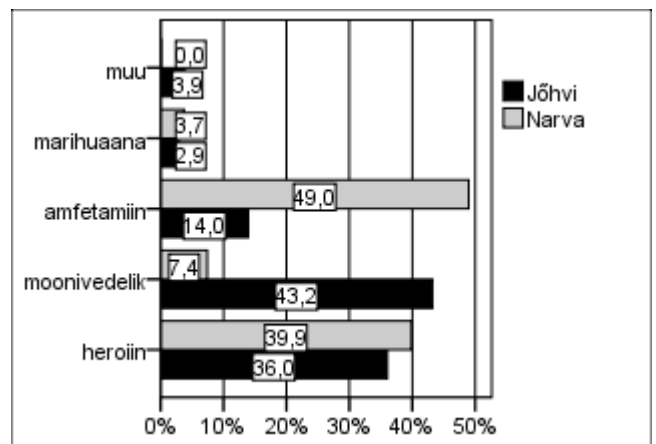
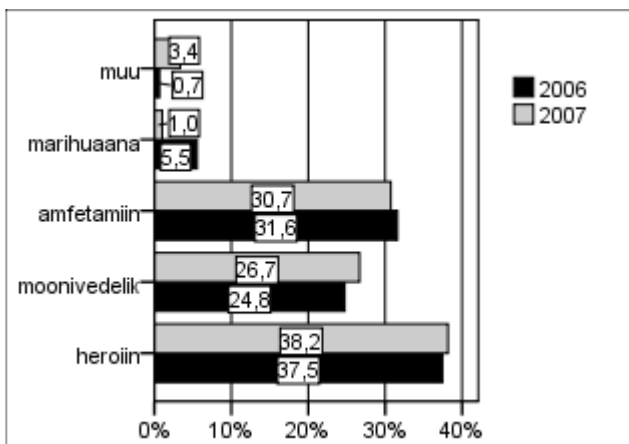
Joonis 12. Narkootikumide tarvitamise sagedus haridustaseme löikes viimase 6 kuu jooksul

Süstitavad narkootikumid

Kõige enam olid süstivad STLI-de diagnostika ja raviteenuste külastajad küsitlusele eelnenud kuue kuu jooksul tarvitanud heroini – 38%. Amfetamiini süstijaid leidis klientide hulgas 31% ja moonivedeliku tarvitajaid 26%. Kolm protsenti külastajatest oli eelneva kuue kuu jooksul pruukinud marihuaanat. Lisaks eelpoolmainitutele märkis 2% vastajatest ankeeti ka muid narkootikume: Ecstasy (n=5), „valge hiinlane“ (n=5), hašiš (n=7), morfiin (n=1), Salutan (n=1), Sudafed (n=3), unerohi (n=1) ja erinevad tabletid (n=46).

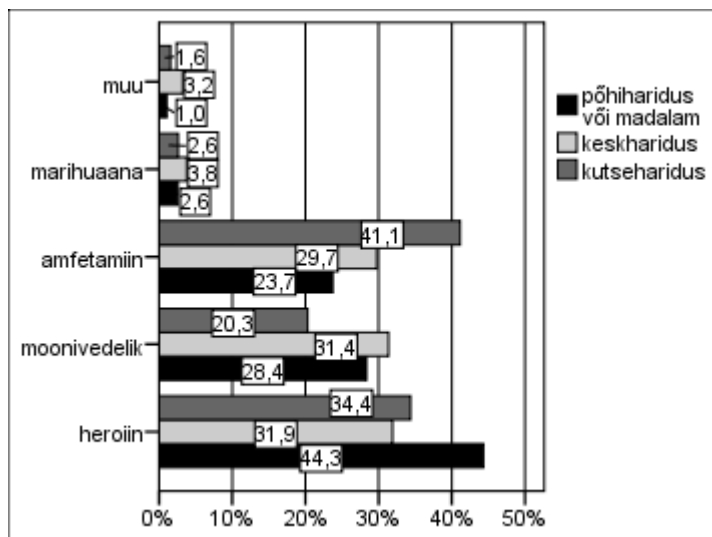
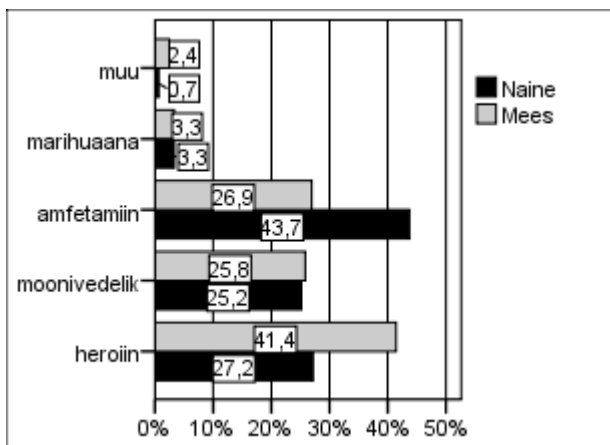
Võrreldes 2006. aastaga, oli 2007. aastal vähenenud marihuaana ja kasvanud muude narkootikumide tarvitajate hulk. Amfetamiini, heroini ja moonivedeliku süstimises muutusi ei ilmnenud (vt. joonis13).

Narvas oli tugevas ülekaalus amfetamiini (49%) ning heroini (40%) süstimine ning üsna vähe tarvitati moonivedelikku – 7% vastajatest. Jõhvis seevastu oli aga peamiseks süstitavaks narkootikumiks moonivedelik – 43% külastajatest oli viimase kuue kuu jooksul seda tarvitanud. Sarnaselt Narvale oli ka Jõhvis suur osatähtsus heroinil; üle kümnendiku Jõhvi klientidest oli süstinud amfetamiini ning alla 5% marihuaanat ja muid narkootikume (vt. joonis 14). Võrreldes 2006. aastaga oli 2007. aastal Jõhvis oluliselt vähenenud moonivedeliku tarvitajate osakaal (53%-lt 37%-ni), 9% võrra oli aga suurenenud heroini süstijate hulk (30%-lt 39%-ni) ning samapalju (9%-lt 17%-ni) oli kasvanud ka amfetamiinitarvitajate hulk. Narvas kahe võrreldud aasta löikes erinevusi ei ilmnenud.

Joonis 13. Tarvitatavad narkootikumid küsitlusaastate lõikes Meeste hulgas oli enamlevinud heroini süstimine (41% meestest) ning naiste hulgas amfetamiin (44% naistest). 27% naistest on süstinud heroini ning sama suur osa mehi amfetamiini. Võrdselt – neljandik nii meestest kui naistest – on tarvitanud moonivedelikku, ning 3% marihuaanat (vt. joonis 15).

Haridustasemeti võrreldes torкас eelkõige silma see, et põhi- ja madalama haridusega vastajate seas tarvitati enim heroini (44%), kutseharidusega külastajate seas aga amfetamiini (41%). Keskharidusega vastajad jaotusid üsna võrdselt amfetamiini, moonivedeliku ning heroinisüstijateks (vt. joonis 16).

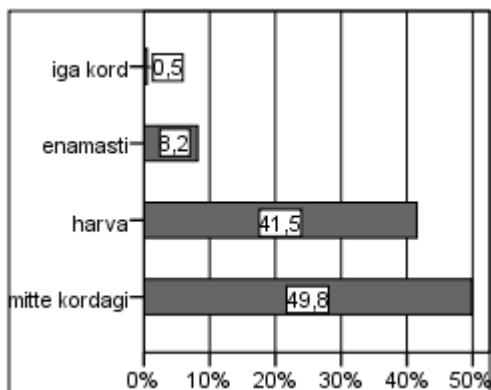
Joonis 15. Tarvitatavad narkootikumid soo lõikes

Joonis 16. Tarvitatavad narkootikumid haridustaseme lõikes

Süstalde jagamine

Riskikäitumist narkootikumide süstimisel mõõdetakse indikaatoriga, mis väljendab nende klientide osakaalu, kes ei jaganud viimase kuu jooksul kordagi süstalt. Mida kõrgem on näitaja, seda madalam on riskikäitumise tase narkootikumide süstimisel.

Analüüsist selgus, et pooled STLI-de anonüümse diagnostika ja raviteenuse saajad ei olnud eelneva kuu jooksul süstlaid jaganud (vt. joonis 17). Ilmnes ka, et Narvas oli märkimisväärselt suurem süstlaid jaganute osakaal – 60% vastanutest. Sama näitaja Jõhvis oli 42%. Soo, rahvuse, vanuse ja haridustaseme lõikes süstalde jagamise sageduses erinevusi esile ei tulnud.

Joonis 17. Süstalde jagamise sagedus viimase 6 kuu jooksul

4. SEKSUAALPARTNERITE ARV JA KONDOOMIKASUTUS

Järgnevalt antakse ülevaade STLI-de diagnostikat ja raviteenust pakkuvate asutuste külastajate seksuaalpartnerite arvust ning kondoomi kasutamise sagedusest küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul. Küsitluse tulemusi võrreldakse lisaks soole, vanusele, rahvusele, haridusele ja teenuseosutajatele ka vastajate perekonnaseisu lõikes.

Klientide keskmine seksuaalpartnerite arv küsitlusele eelnenud aasta jooksul oli 2,5. 28% külastajatest oli viimase 12 kuu jooksul olnud vahekorras ühe partneriga, veidi alla 2/3-l vastanutest (63%) oli aga olnud rohkem kui üks partner. Viimase aasta jooksul mitte kordagi vahekorras olnud moodustasid 9% külastajatest.

Teenuseosutajate lõikes vaadelduna selgus, et Narva klientidel oli küsitlusele eelnenud aasta jooksul partnereid olnud mõnevõrra rohkem kui Jõhvi klientidel. Keskmine partnerite arv Narvas oli 3,2, Jõhvis aga täpselt 2.

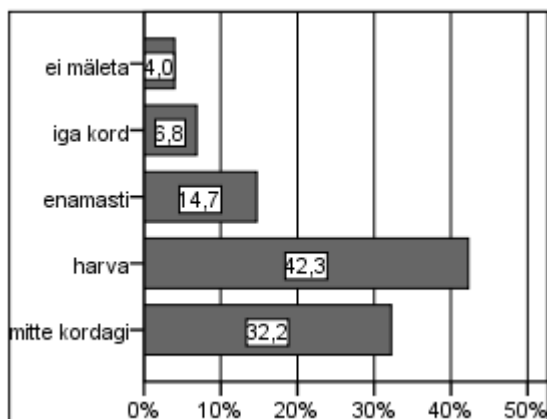
Noorimasse vanusegruppi kuuluvatel külastajatel oli partnereid olnud vanematest rühmadest keskmiselt mõnevõrra vähem. Keskmine seksuaalpartnerite arv 19-aastaste ja nooremate hulgas oli 2,0, 20-29-aastastel 2,6 ning 30-aastastel ja vanematel 3,3. Seega võib väita, et vanuse kasvades kasvas ka seksuaalpartnerite arv. Sarnane tendents ilmnes ka vastajaid haridustasemetel lõikes võrreldes. Põhi- ja madalama haridusega klientidel oli keskmiselt 2,2 seksuaalpartnerit, keskmise haridusega vastajatel 2,6 ning kutseharidusega 3,3.

STLI-de anonüümset diagnostika ja raviteenust kasutavate klientide riskikäitumist seksuaalsuhetes mõõdetakse kahe indikaatori alusel:

- 1) Klientide osakaal, kes kasutasid viimase 12 kuu jooksul iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi.
- 2) Klientide osakaal, kes kasutasid kondoomi viimase seksuaalvahekorra ajal.

Esimene näitaja kirjeldab järjepideva kondoomikasutuse taset. Teine indikaator täiendab esimest ning on ka mõnevõrra usaldusväärsem, kuna viimast vahekorda mäletatakse täpsemalt. Mida suuremad on nimetatud näitajad, seda vähem on klientide seas levinud riskikäitumine seksuaalsuhetes.

Kolmandik külastajatest ei olnud viimase aasta jooksul kordagi kondoomi kasutanud. (vt. joonis 18). Viimases vahekorras oli kondoomi kasutanud 28% vastajatest. Erinevusi kondoomikasutuses ei ilmnenud soo ja haridustaseme lõikes vaadatuna.

Joonis 18. Kondoomikasutuse sagedus viimase aasta jooksul

Vastavalt indikaatorile käitusid Narva esmakliendid seksuaalsuhetes riskeerivamalt. Viimase 12 kuu jooksul kasutas iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi 2% Narva külastajatest ja 15% Jõhvis anketeeritustest. Viimases vahekorras oli kondoomi kasutanud 23% Narva klientidest ning 38% Jõhvi klientidest.

2006. aastaga võrreldes oli 2007. aastal kondoomikasutus veidi vähenenud. Kui 2006. aastal moodustasid igas vahekorras kondoomi kasutanud 10% vastanutest, siis 2007. aastal oli sama näitaja vaid 5%.

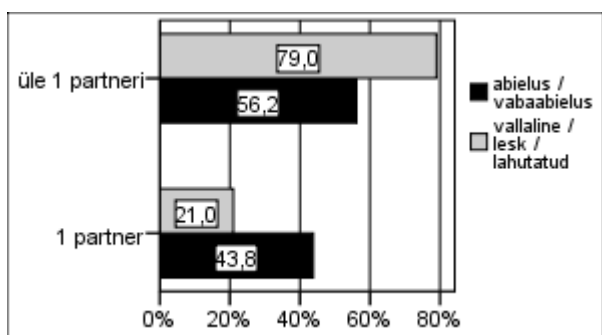
Jõhvis oli langustendents eriti märgatav. Kui 2006. aastal moodustasid iga kord kondoomi kasutanud 27% vastajatest, siis 2007. aastal oli nende osakaal vaid 6%. Narvas oli tendents vastupidine, kondoomikasutajate osakaal suurenes, kasvades 0,4%-lt 4%-ni.

Vanusegruppide lõikes vaadatuna selgus, et kõige enam oli igas vahekorras kondoomi kasutanuid 20-29-aastaste vanusrühmas (9%). Märgatavalt väiksem oli kondoomikasutajate hulk 30-aastaste ja vanemate ning 19-aastaste ja nooremate grupis (vastavalt 2% ja 4%). Viimases vahekorras kondoomi kasutanute osakaal oli kõige suurem 20-29-aastaste hulgas – 33%. 19-aastastest ja noorematest oli viimases seksuaalvahekorras kondoomi kasutanud 17% ning 30-aastastest ja vanematest 25%.

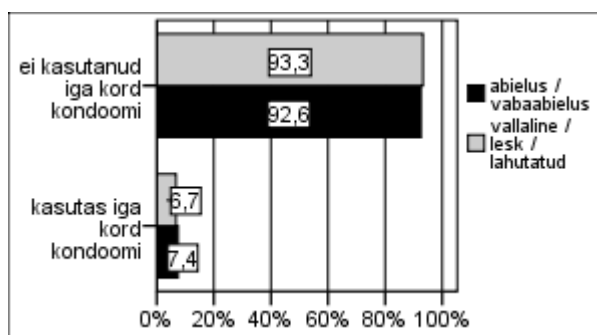
Oluline on siinkohal vaadelda ka abielus/kooselus inimeste seksuaalpartnerite arvu ja kondoomikasutust, kuna seksuaalne riskikäitumine suurendab HIV-i nakatumise võimalust ka perekonna siseselt.

Võrreldes abielus/vabaabielus olijatega on üksikutel inimestel rohkem seksuaalpartnereid. Enamikul mitteabielus külastajatest oli küsitlusele eelnenud aasta jooksul olnud rohkem kui üks partner. Abielus/vabaabielus vastajatest oli üle poole olnud eelnenud aasta jooksul seksuaalvahekorras rohkem kui ühe partneriga (vt. joonis 19).

Valdav enamus abielus või vabaabielus vastajatest, kellel oli viimase aasta jooksul olnud mitu sekspartnerit, ei kasutanud igas vahekorras kondoomi (vt. joonis 20). Jooniselt on näha ka seda, et abielus/vabaabielus vastajate riskikäitumine ei erine mitteabielus klientidest. Olemasolevate andmete põhjal ei ole võimalik saada ülevaadet, milliste partneritega (püsi- või juhu-) kondoomi ei kasutatud.

Joonis 19. Külastajate seksuaalpartnerite arv perekonnaseisu lõikes

Joonis 20. Üle 1 partneriga vahekorras olnute kondoomikasutus

5. HIV-ILE TESTIMINE

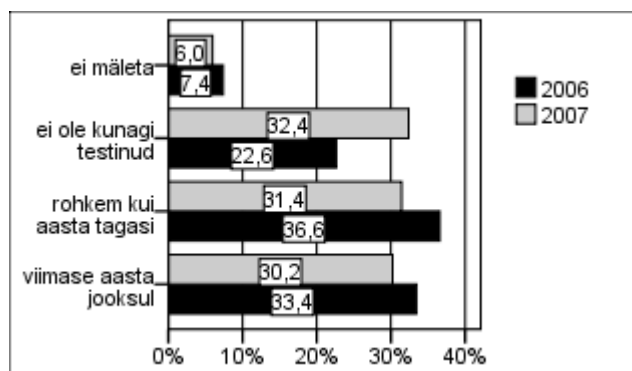
Käesolevas peatükis antakse ülevaade STLI-de diagnostika ja raviteenuse kasutajate HIV-testi tegemise ajast ning testide tulemustest.

HIV-testi tegemise aeg

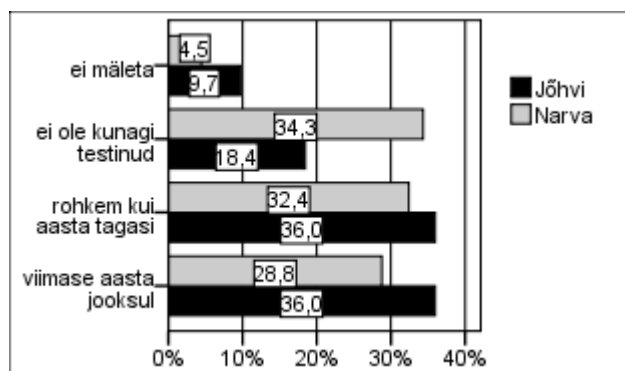
Kolmandik külastajatest (34%) oli HIV-testi teinud küsitluse toimumise ajast rohkem kui aasta tagasi, ligi neljandik (23%) küsitlusele eelnenud aasta jooksul ning 8% viimase kolme kuu jooksul. 28% vastanutest ei olnud elu jooksul kunagi ennast HIV-ile testida lasknud ning 7% ei mäletanud oma testi tegemise aega.

Võrreldes varasemaga oli 2007. aastal küsitletute seas oluliselt rohkem end mitte kunagi HIV-ile testida lasknud vastajaid (32%), 2006. aasta sama näitaja oli 23% (vt. joonis 21). HIV-testi teinute osakaalud aastate jooksul oluliselt ei muutunud.

Narvas oli üle kolmandiku neid, kes ei olnud kunagi HIV-testi teinud. Jõhvis oli sama näitaja ligi poole väiksem – 18%. Narvas oli ka märgatavalt vähem end viimase aasta jooksul testida lasknud – 29% küsitletutest võrreldes 36%-ga Jõhvis. Rohkem kui aasta tagasi testinuid oli mõlema teenuseosutaja puhul enam-vähem võrdselt, Narvas veidi vähem ja Jõhvis veidi rohkem kui kolmandik vastajatest (vt. joonis 22).

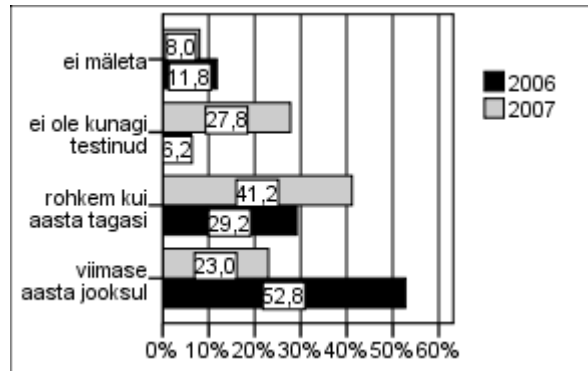

Joonis 21. HIV-testi tegemise aeg küsitlusaastate lõikes

Joonis 22. HIV-testi tegemise aeg teenuseosutajate lõikes

Jõhvi külastajatest moodustasid 2006. aastal üle poole end viimase aasta jooksul HIV-ile testida lasknud. Alla kolmandiku oli end testinud rohkem kui aasta enne küsitluse toimumise aega ning 6% ei olnud mitte kunagi testi teinud. 2007. aastal oli olukord mõnevõrra teistsugune. Oluliselt oli kasvanud nende hulk, kes ei olnud elu jooksul mitte kordagi HIV-testi teinud (28% vastajatest). Kõige enam oli 2007 aastal rohkem kui aasta tagasi testinuid ning, erinevalt varasemast küsitlusaastast oli end viimase aasta jooksul testida lasknud vaid veidi alla neljandiku klientidest (vt. joonis 23).

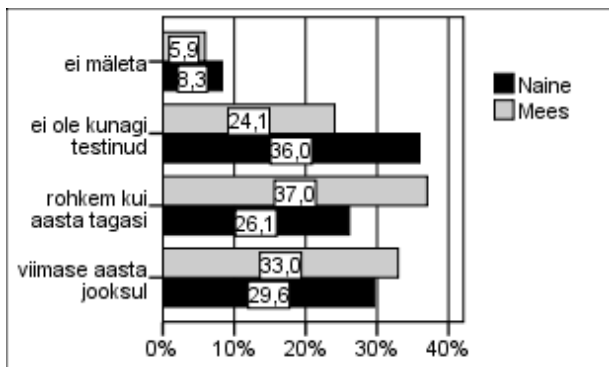

Joonis 23. Jõhvi külastajate HIV-testi tegemise aeg küsitlusaastate lõikes

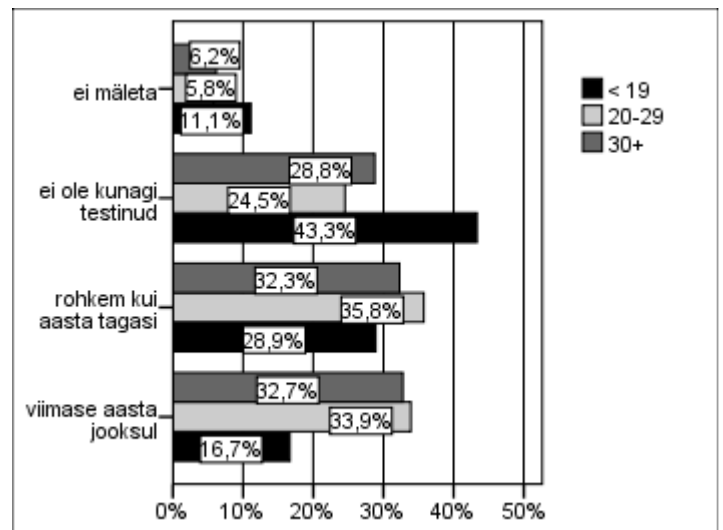
Narvas oli 2006. aastal 41% rohkem kui aasta tagasi HIV-testi teinuid ning 22% viimase aasta jooksul testinuid. 2007. aastal moodustasid enam kui aasta tagasi testinud alla neljandiku (24%) ning viimase aasta jooksul testinud 36% vastajatest. Mitte kunagi testinute osakaal oli mõlemal aastal pisut üle kolmandiku küsitletutest (vastavalt 33% ja 36%).

Võrreldes meestega on naiste hulgas rohkem neid, kes ei ole kunagi ennast HIV-ile testinud. Viimase aasta jooksul HIV-testi teinuid oli nii meeste kui naiste seas peaaegu võrdselt. Rohkem kui aasta tagasi oli end testinud 37% meestest ja veidi üle neljandiku naistest (vt. joonis 24).

Vanusegrupe võrreldes selgus, et kõige rohkem oli mitte kunagi HIV-testi teinuid 19-aastaste ja nooremate vanusrühmas (43%). 20-29-aastastest moodustasid testi mitte teinud vastajad neljandiku ning 30-aastaste ja vanemate hulgas oli mitte testinuid ligi 30%. Kui vanemates vanuserühmades moodustasid viimase aasta jooksul end HIV-ile testida lasknud ligi kolmandiku, siis kõige nooremas grupis oli küsitlusele eelnenud aasta jooksul HIV-testi teinud vaid 16,7% vastajatest (vt. joonis 25).

Joonis 24. HIV-testi tegemise aeg sugude lõikes

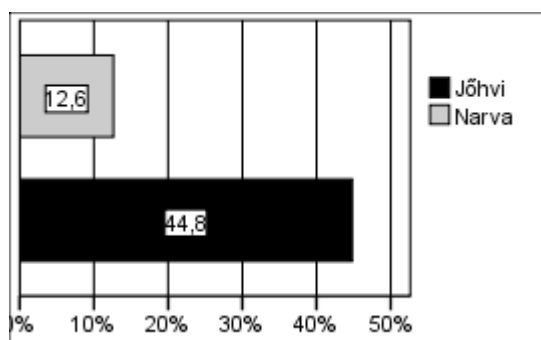
Joonis 25. HIV-testi tegemise aeg vanuse lõikes

Endale teadaolev nakatumine HIV-i

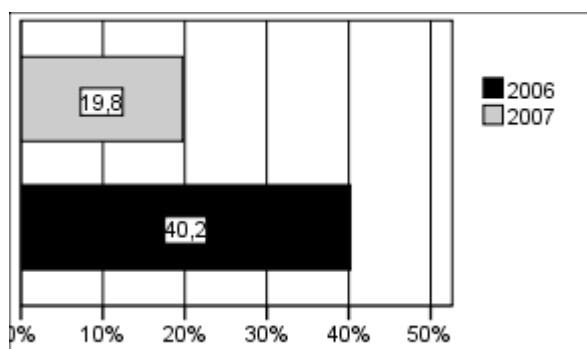
Pool kõigist (50%, n=304) vastajatest märkis ankeeti, et nende viimase HIV-testi tulemus oli negatiivne. 29% (n=179) ehk veidi alla kolmandiku märkis testi tulemuse positiivsena. Viiendik (21%, n=127) vastajatest ei soovinud testi tulemust puudutavale küsimusele vastata.

Teenuseosutajate lõikes vaadatuna selgus, et Narvas moodustasid endale teadaolevalt HIV-i nakatunud kõigist vastajatest 13% (n=37), Jõhvis aga oli viirusekandjate osakaal märgatavalt suurem – 45% (n=142) (vt. joonis 26).

2006. aastal oli küsitletute hulgas oluliselt rohkem endale teadaolevalt HIV-i nakatunuid (40%, n=115) kui 2007. aastal (20%, n=64) (vt. joonis 27). Jõhvis oli see erinevus eriti märgatav, 2006. aastal moodustasid nakatunud 59% (n=82), 2007. aastal aga 33% (n=60) küsitletutest. Narvas oli nakatunute protsent väiksem kui Jõhvis, kuid ka seal oli 2006. aastal küsitletute seas oluliselt rohkem viirusekandjaid kui 2007 (vastavalt 22%, n=33 ja 3%, n=4).

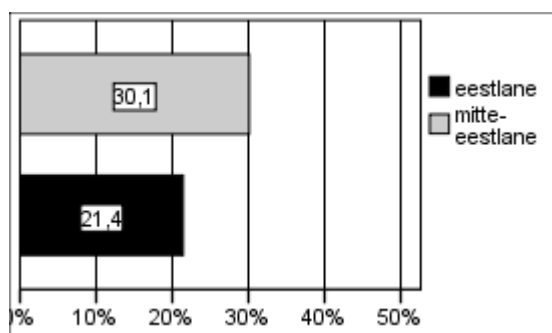
Joonis 26. Kliendid, kes endale teadaolevalt on nakatunud HIV-i, teenuseosutajate lõikes

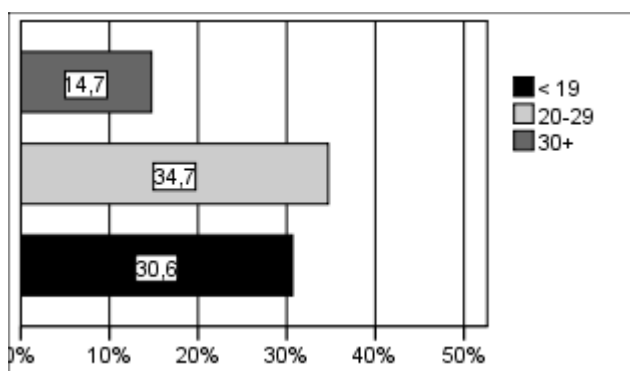
Joonis 27. Kliendid, kes endale teadaolevalt on nakatunud HIV-i, küsitlusaastate lõikes

Viiendiku eestlaste viimane test oli positiivne, ligi neljandiku oma aga negatiivne. Mitte-eestlastest oli aga viimane HIV-test positiivseks osutunud 30% vastajatest (vt. joonis 28).

Kõige enam oli HIV-test positiivseks osutunud 20-29-aastaste vanusegrupi vastajatel (35%), noorimas vanusrühmas oli positiivne tulemus 31%-l vastajatest. Võrreldes noorematega on 30-aastaste ja vanemate hulgas oluliselt vähem neid, kelle HIV-test osutus positiivseks – 15%-l vastajatest (vt. joonis 29).

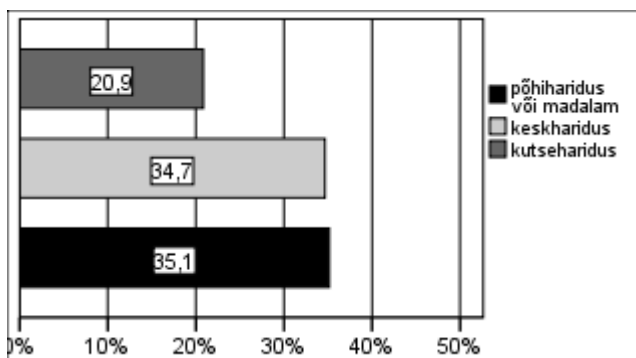
Joonis 28. Kliendid, kes endale teadaolevalt on nakatunud HIV-i, rahvuse lõikes

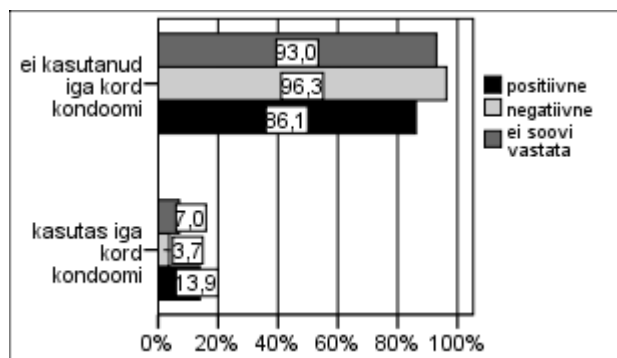
Joonis 29. Kliendid, kes endale teadaolevalt on nakatunud HIV-i, vanuse lõikes

Kõige vähem oli HIV-i nakatunuid kutseharidusega vastajate hulgas (21%). Nii põhi- ja madalama kui ka keskharidusega külastajate grupis oli viimane HIV-test positiivseks osutunud 35%-l vastajatest (vt. joonis 30).

Kõigist endale teadaolevalt HIV-i nakatunutest kasutas küsitlusele eelnenud aasta jooksul iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi 14% (vt. joonis 31). See oli mõnevõrra rohkem HIV-i mittenakatunutest ja nendest, kes HIV-staatust puudutavale küsimusele vastata ei soovinud. Süstalde jagamise osas endale teadaolevalt HIV-i nakatunute ja mittenakatunute vahel erinevusi ei ilmnenud.

Joonis 30. Kliendid, kes endale teadaolevalt on nakatunud HIV-i, haridustaseme lõikes

Joonis 31. Klientide kondoomikasutus HIV-staatuse lõikes viimase aasta jooksul

Mõlemal küsitlusaastal moodustasid suurima grupi endale teadaolevalt viirusekandjatest 20-29-aastased. 2006. aasta endale teadaolevalt HIV-nakatunud klientide seas oli neid 86% ning 2007. aastal 59%. 2007. aastal oli aga võrreldes varasemaga oluliselt kasvanud 19-aastaste ja nooremate nakatunute osatähtsus, mõnevõrra oli suurenenud ka 30-aastaste ja vanemate viirusekandjate osakaal (vt. tabel 5).

Tabel 5. Endale teadaolevalt HIV-i nakatunute vanuseline jaotus 2006. ja 2007. aastal

Vanusegrupp	2006		2007		KOKKU	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
19 ja nooremad	4	3,5	15	23,4	19	10,7
20-29-aastased	97	85,8	38	59,4	135	76,3
30 ja vanemad	12	10,6	11	17,2	23	13,0
Kokku	113	63,8	64	36,2	177	100,0

Mehi oli endale teadaolevalt nakatunute seas naistest mõlemal aastal märgatavalt rohkem. 2006. aastal moodustasid mehed pea kaks kolmandikku ja naised veidi üle ühe kolmandiku klientidest. 2007. aastal oli aga olukord mõnevõrra muutunud, mehi oli nakatunute seas 95% ning naisi 5% (vt. tabel 6).

Tabel 6. Endale teadaolevalt HIV-i nakatunute sooline jaotus 2006. ja 2007. aastal

Sugu	2006		2007		KOKKU	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Naine	40	35,4	3	4,7	43	24,3
Mees	73	64,6	61	95,3	134	75,7
Kokku	113	63,8	64	36,2	177	100,0

Perekonnaseisu lõikes võrrelduna selgus, et 2006. aastal oli nakatunute hulgas abielus/ vabaabielus olevaid inimesi ja abielus mitte olijaid peaaegu võrdselt (vastavalt 47% ja 53%). 2007. aastal moodustasid aga enamiku nakatunutest mitteabielus külastajad (94%) (vt. tabel 7).

Tabel 7. Endale teadaolevalt HIV-i nakatunute jaotus perekonnaseisu järgi 2006. ja 2007. aastal

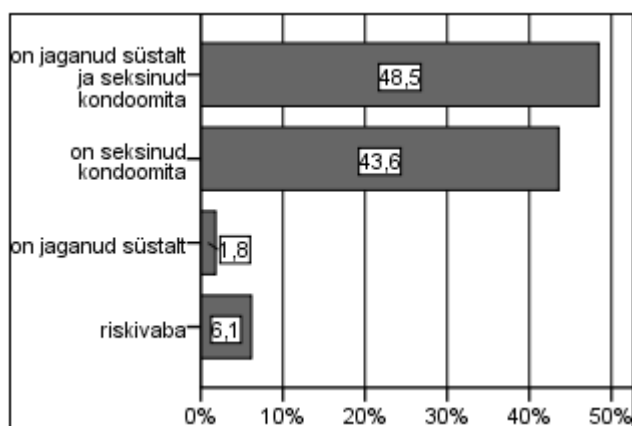
Perekonnaseis	2006		2007		KOKKU	
	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%	<i>n</i>	%
Abielus/vabaabielus	54	47,0	4	6,3	58	32,4
Vallaline/lahutatud/lesk	61	53,0	60	93,8	121	67,6
Kokku	115	64,2	64	35,8	179	100,0

6. RISKIKÄITUMINE

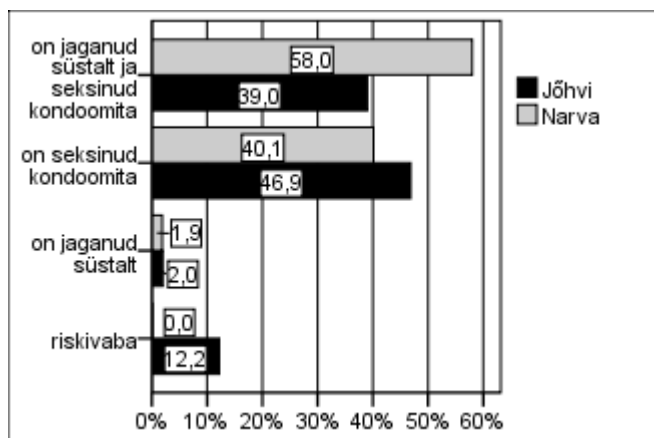
STLI anonüümse diagnostika ja raviteenuse kasutajate riskikäitumist vaadeldi analüüsis järgmiselt: analüüsiti küsimusi, mis puudutasid süstalde jagamist küsitlusele eelnenud kuue kuu jooksul ning kondoomi kasutamist iga seksuaalvahekorra ajal küsitlusele eelnenud aasta jooksul. Partneri tüüpi (püsi- või juhu) käesolevas analüüsis arvestatud ei ole. Kõrge riskitasemega on need kliendid, kes on süstinud eelnevalt kasutatud süstlaga ning olnud kondoomita seksuaalvahekorras. Keskmise riskiga on vastajad, kes on jaganud süstlaid või olnud kondoomita vahekorras ning riskivabalt on käitunud kliendid, kes ei ole kordagi süstalt jaganud ning ilma kondoomita seksuaalvahekorras olnud.

Kõigi külastajate riskikäitumist vaadeldes selgus, et täielikult riskivabalt (ei jaganud kordagi süstalt ning kasutas iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi) käitus 6% vastanutest. Süstalt oli jaganud, kuid seksides kondoomi kasutanuid oli 2% ning süstalt mitte jaganud, kuid kondoomita seksinuid 44%. Kõrge riskitasemega vastajad (nii süstalt jaganud kui kondoomita seksinud) moodustasid ligi poole kõigist vastajatest (vt. joonis 32).

Võrreldes Jõhviga olid Narva kliendid käitunud riskeerivamalt. Ligi 60% Narva STLI-de diagnostika ja raviteenuse esmakülastajatest olid jaganud süstalt ja kondoomita seksinud, Jõhvis oli eriti riskeerivalt käituvate klientide osakaal 20% võrra väiksem. Küsitlusele eelnenud 12 kuu jooksul kondoomita seksinute osakaal oli aga Jõhvis mõnevõrra suurem kui Narvas (vastavalt 47% ja 40%). Süstalt jaganute hulk oli nii Narvas kui Jõhvis sama. Riskivabalt käitunute hulk oli aga Jõhvis märgatavalt suurem, nimelt ei olnud Narvas mitte ühtegi riskivabalt käitunud klienti, Jõhvis aga moodustasid sellised külastajad 12% (vt. joonis 33).

Joonis 32. Külastajate riskikäitumine

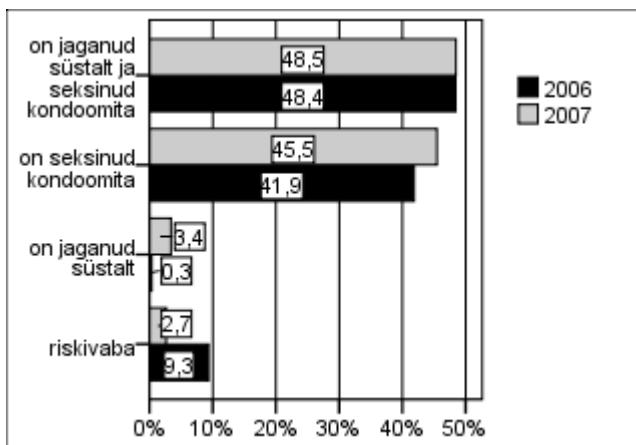

Joonis 33. Külastajate riskikäitumine teenuseosutajate lõikes

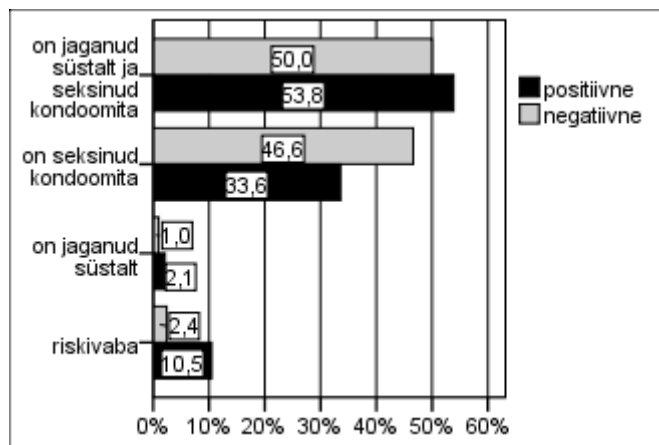
2006. aastal moodustasid riskivabalt käitujad kümnendiku vastanutest, 2007. aastal oli sama näitaja aga vaid 3%. Võrreldes 2006. aastaga oli 2007. aastal suurem kondoomita vahekorras olnute hulk ning ka süstalt jaganute hulk. Mõlemal aastal moodustasid ligi poole vastajatest nii süstalt jaganuid kui ka kondoomita seksinud kliendid (vt. joonis 34).

Eriti märgatavad olid erinevused Jõhvis, kus 2006. aastal oli riskivabalt käitujate osakaal 26% vastajatest, kuid 2007. aastal vaid 4%. 2007. aastal oli eelneva aastaga võrreldes üle 10% enam ilma kondoomita vahekorras olnuid (vastavalt 52% ja 41%) ning 8% võrra rohkem neid, kes olid nii süstalt jaganud kui ka kondoomita seksinud (vastavalt 42% ja 34%). Narvas kahe aasta võrdluses olulisi muutuseid riskikäitumises ei ilmnenu.

Endale teadaolevalt HIV-i nakatunute riskikäitumise tase on samuti äärmiselt kõrge. Üle poole viirusekandjatest oli küsitlusele eelnenud aasta jooksul seksinud ilma kondoomita ning süstinud eelnevalt kasutatud süstlaga. Kolmandik nakatunutest on seksinud kondoomita ning 2% jaganud süstalt. Kümnendik viirusekandjatest oli küsitlusele eelnenud kuue kuu jooksul käitunud riskivabalt. Võrreldes mittenakatunutega oli viirusekandjate hulgas vähem kondoomita seksinuid ning märgatavalt rohkem riskivabalt käitunuid (vt. joonis 35).

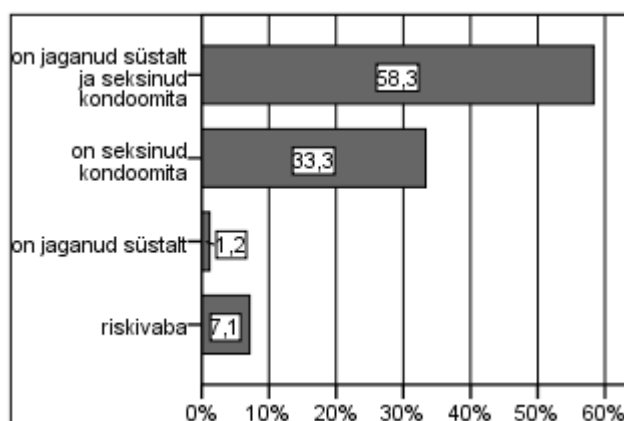

Joonis 34. Küllastajate riskikäitumine küsitlusaastate lõikes

Joonis 35. Küllastajate riskikäitumine HIV-staatuse lõikes

Kuna osa HIV-i nakatunutest võis oma nakkusest teada saada vaid veidi enne küsitluse toimumise aega, on võimalus, et nad käitusid riskeerivalt enda HIV-nakkusest teadmata. Seega on siinkohal oluline vaadata ka nende viirusekandjate riskikäitumist, kes on seda teinud oma HIV-positiivsest staatusest teadlikuna. Neist nakatunutest, kes teadsid oma nakkusest vähemalt aasta enne küsitlust (n=84) (olid testi teinud rohkem kui aasta tagasi), oli süstalt jaganud ja kondoomita seksinud üle poole. Kolmandik oli seksinud kondoomita, kuid polnud jaganud süstalt. Veidi üle 1% oli jaganud süstalt, kuid oli seksides kasutanud kondoomi. 7% oma nakkusest teadlikest klientidest käitusid süstimisel ja seksuaalsuhetes riskivabalt (vt. joonis 36).

Joonis 36. Klientide, kes olid enda nakatumisest teadlikud rohkem kui aasta enne küsitlust, riskikäitumine

KOKKUVÕTE

Seksuaalsel teel levivate infektsioonide diagnostika ja ravi anonüümset teenust kasutavatelt klientidelt on andmeid kogutud alates 2006. aasta juulist. Ankeeti pakutakse täitmiseks kõigile esmakülastajatele. Analüüsis on kasutatud 2006. aastal küsitletud 396 ning 2007. aastal küsitletud 427 külastaja andmeid. Küsitlemist teostasid kaks Ida-Virumaal STLI-de diagnostika ja raviteenust pakkuvat organisatsiooni: OÜ Corrigo Jõhvis ning AS Narva Haigla Narvas.

Üle kahe kolmandiku STLI-de diagnostika ja raviteenuse kasutajatest on mehed ning klientide keskmine vanus on ligikaudu 26 aastat. Enamik külastajatest on mitte-eestlased, eestlasi oli klientide seas 7%. 38%-l klientidest on kutseharidusega, alla kolmandiku on keskharidusega ning 28% põhi- või madalama haridustasemega. Kõrgharidusega kliendid moodustasid 5% kõigist esmakülastajatest.

Narkootikumide süstimise perioodi kohta uuriti külastajatelt ainult Narvas ning sealsetest klientidest olid pooled narkootikume süstinud kauem kui kaheksa aastat. Üle kolmandiku oli seda teinud 4-8 aastat, 10% 1-3 aastat ning 1% vähem kui aasta. Nii Jõhvis kui Narvas küsiti klientidelt nende vanust uimastite süstimisega alustamisel. Keskmine süstimise alustamise vanus oli 17,8. Kõige nooremalt alustanud klient oli seda teinud 8-aastaselt ning kõige hiljem alustanu 30-aastaselt.

54% külastajatest oli küsitlusele eelnenud kuue kuu jooksul süstinud mõned korrad kuus või harvem. Neljandik tarvitas uimasteid mõned korrad nädalas ning 14% iga päev. Mitte kordagi ei olnud küsitlusele eelnenud poolaasta jooksul narkootikume süstinud 9% vastanutest. Kõige enam tarvitavad narkootikumid olid heroiin, amfetamiin ning moonivedelik. Väike osa klientidest oli tarvitanud ka marihuaanat. Pooled klientidest ei olnud küsitlusele eelneva 6 kuu jooksul mitte kordagi eelnevalt kasutatud süstlaga uimasteid süstinud.

STLI-de diagnostika ja ravi anonüümse teenuse kasutajatel oli küsitlusele eelnenud aasta jooksul olnud keskmiselt 2,5 seksuaalpartnerit. 30% külastajatest oli samal perioodil vahekorras olnud ühe partneriga, üle kahel kolmandikul oli aga partnereid olnud rohkem kui üks. Mitte kordagi ei olnud viimase aasta jooksul vahekorras olnud 8% klientidest. Küsitlusele eelneva aasta jooksul oli iga kord seksuaalvahekorras kondoomi kasutanud 7% ning viimase vahekorra ajal oli seda teinud 28% klientidest. Ankeedis ei küsitud, kas kondoomi kasutati püsi- või juhusliku partneriga.

Enamik STLI-de diagnostika ja raviteenuse kasutajatest oli millalgi oma elu jooksul teinud ka HIV-testi. Mitte kunagi enne antud teenuse kasutamist ei olnud HIV-testi teinud 28% külastajatest. Pooled nendest, kes olid varem testi teinud, märkisid ankeedis oma viimase testi tulemuse negatiivsena. 29% end HIV-ile testida lasknutest märkis viimase testi tulemuse positiivsena ehk nad on endale teadaolevalt nakatunud HIV-i. Testi tulemust puudutavale küsimusele ei soovinud vastata viiendik klientidest.

Endale teadaolevalt HIV-i nakatunutest kasutas küsitlusele eelnenud aasta jooksul igas vahekorras kondoomi 14%, mis oli mõnevõrra rohkem, kui mittenakatunute puhul. Süstalde jagamises erinevusi mittenakatunutega ei ilmnunud. Enamik HIV-nakatunutest olid vallalised mehed vanuses 20-29.

Järgnevalt esitatakse olulisemad erinevused küsitlusaastate, teenuseosutajate ning sotsiaaldemograafiliste andmete lõikes

Küsitlusaastad

2006. aastal STLI-de diagnostika ja raviteenust kasutanud kliendid olid uimastite süstimisega alustanud keskmiselt seitse kuud nooremana kui 2007. aasta külastajad. 2007. aasta kliendid süstisid uimasteid sagedamini kui teenuse külastajad 2006. aastal. Peamiselt tarvitavad narkootikumid olid aastate lõikes samad.

2006. aastaga võrreldes oli 2007. aastal kondoomikasutus veidi vähenenud. Kui 2006. aastal moodustasid iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi kasutanud 10% vastanutest, siis 2007. aastal oli sama näitaja vaid 5%.

End mitte kunagi HIV-ile testida lasknud klientide hulk oli 2007. aastal märgatavalt suurem varasemast. Kliendid, kelle viimane HIV-test oli osutunud positiivseks, moodustasid 2006. aastal küsitletutest 40% ning 2007. aastal küsitletutest 20%.

2006. aastal oli riskivabalt käitunud külastajate osakaal 10%, kuid 2007. aastal oli sama näitaja vaid 3%. Mõlemal aastal oli võrdselt – ligi pool külastajatest – nii süstalt jaganuid kui ka kondoomita seksinuid.

Teenuseosutajad

Võrreldes Narvaga süstisid Jõhvi kliendid narkootikume sagedamini. Narvas oli tugevas ülekaalus amfetamiini ning heroini süstimine ning üsna vähe tarvitati moonivedelikku. Jõhvis seevastu oli aga peamiseks süstitavaks narkootikumiks moonivedelik, kuid ka heroini osakaal oli suhteliselt suur. Eelnevalt kasutatud süstlaga süstinuid oli Narvas oluliselt rohkem kui Jõhvis (vastavalt 60% ja 42%).

Seksuaalpartnereid oli Narva klientidel keskmiselt rohkem kui Jõhvi külastajatel. Keskmise partnerite arv Narvas oli 3,2, Jõhvis aga täpselt 2. Narva kliendid käitusid ka seksuaalsuhetes riskeerivamalt, küsitlusele eelnenud aasta jooksul oli neist iga seksuaalvahekorra ajal kondoomi kasutanud 2%, Jõhvi klientidest aga 15%. Ka viimase vahekorra ajal kondoomi kasutanute hulk oli Narva külastajate seas märgatavalt väiksem kui Jõhvi külastajatel. Samas selgus analüüsist ka see, et võrreldes 2006. aastaga oli Narvas kondoomikasutajate hulk 2007. aastal veidi suurenenud, Jõhvis oli aga tendents vastupidine ning igas vahekorras kondoomi kasutanute hulk oli mõnevõrra vähenenud.

Võrreldes Jõhviga oli Narvas rohkem end mitte kunagi HIV-ile testida lasknuid. Kliendid, kelle viimane HIV-test oli osutunud positiivseks, moodustasid Jõhvi külastajatest 45%. Narvas oli endale teadaolevalt nakatunute osakaal 13% vastajatest.

STLI-de diagnostika ja raviteenuse saajate riskikäitumine oli Narvas mõnevõrra suurem kui Jõhvis. Ligi viiendiku võrra enam oli Narvas eriti riskeerivalt käitujaid (kondoomita vahekorras olnud ja süstinud eelnevalt kasutatud süstlaga). Riskivabalt käitunud külastajaid ei olnud aga Narvas mitte ühtegi, kusjuures Jõhvis moodustasid need kliendid 12% vastajatest.

Sugu

Võrreldes naistega olid mehed narkootikume süstinud kauem ning ka sagedamini. Mehed süstisid kõige enam heroini, naiste seas oli enimlevinud amfetamiini tarvitamine. Neljandik nii meestest kui naistest oli tarvitanud moonivedelikku ning väike osa ka marihuaanat.

Võrreldes meestega oli naiste hulgas rohkem neid, kes ei olnud end kunagi HIV-ile testida lasknud. Nii meeste kui naiste seas oli võrdselt küsitlusele eelnenud aastal HIV-testi teinuid. Rohkem kui aasta tagasi oli end testinud 37% meestest ja ligi neljandik naistest.

Vanus

Vanuse kasvades suureneb narkootikumide süstimise periood. Noorematega võrreldes oli 30-aastaste ja vanemate hulgas oluliselt rohkem kauem kui kaheksa aastat uimasteid süstinuid. Samas oli vanemates vanuserühmades mõnevõrra enam küsitlusele eelnenud kuue kuu jooksul mitte kordagi süstinuid ja ka mõned korrad kuus või harvem narkootikume tarvitanuid. Nooremates vanuserühmades süstiti end märgatavalt sagedamini. Nooremad kliendid olid uimastite süstimist ka alustanud nooremana kui vanemad külastajad.

Vanuse kasvades suureneb ka seksuaalpartnerite arv. 19-aastaste ja nooremate vanusgruppi kuulujatel oli küsitlusele eelnenud aasta jooksul olnud keskmiselt 2 partnerit, kõige vanema grupi keskmine oli aga 3,3. Nii iga seksuaalvahekorra ajal kui viimases vahekorras kondoomi kasutanute hulk oli teistega võrreldes mõnevõrra suurem 20-29-aastaste vanusrühmas.

19-aastaste ja nooremate hulgas oli teistest oluliselt enam neid, kes ei olnud kunagi end HIV-ile testida lasknud. Viimane HIV-test oli positiivseks osutunud kõige enam aga 20-29-aastaste hulka kuulunud klientidel (35%). Kõige vähem oli endale teada olevalt HIV-i nakatunuid 30-aastaste ja vanemate seas.

Rahvus

Eestlaste grupis oli mitte-eestlastega võrreldes märgatavalt enam neid, kes ei olnud küsitlusele eelnenud kuue kuu jooksul mitte kordagi narkootikume tarvitanud. Teise märgatava erinevusena selgus, et endale teadaolevalt HIV-i nakatunute osakaal eestlaste seas oli üle 10% võrra väiksem kui mitte-eestlaste hulgas.

Haridus

Kõige pikema narkootikumide süstimisperioodiga olid kutseharidusega STLI-de diagnostika ja raviteenuse kliendid. Süstimisega olid aga teistest nooremalt alustanud põhi- ja madalama haridusega külastajad, kelle keskmine vanus esmakordsel süstimisel oli 16,9. Põhi- ja madalama haridusega vastajad oli küsitlusele eelnenud poolaasta jooksul uimasteid süstinud ka teistest sagedamini. Enamlevinud narkootikum madalaima haridustasemega rühmas oli herooin, kesk- ja kutseharidusega külastajad olid rohkem tarvitanud pigem amfetamiini.

Kutseharidusega klientidel oli küsitlusele eelnenud aasta jooksul keskmiselt rohkem seksuaalpartnereid kui keskharidusega ning põhi- ja madalama haridusega külastajatel. Viimane HIV-test oli positiivne aga üle kolmandikul keskharidusega ning ka põhi- ja madalama haridusega klientidel, kutseharidusega külastajate rühmast moodustasid endale teadaolevalt HIV-i nakatunud aga viiendiku.

LISAD

Lisa 1. Küsitletute soolis-vanuseline struktuur 2006. aastal teenuseosutajate lõikes

vanusegrupp	Jõhvi						Narva					
	naine		mees		KOKKU		naine		mees		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
19 ja nooremad	2	3,9	5	5,0	7	4,6	15	21,4	14	8,3	29	12,1
20-29-aastased	45	88,2	80	79,2	125	82,2	32	45,7	88	52,1	120	50,2
30 ja vanemad	4	7,8	16	15,8	20	13,2	23	32,9	67	39,6	90	37,7
Keskmine vanus	24,4		26,0		25,4		26,5		27,6		27,3	
Kokku	51	33,6	101	66,4	152	100,0	70	29,3	169	70,7	239	100,0

Lisa 2. Küsitletute soolis-vanuseline struktuur 2007. aastal teenuseosutajate lõikes

vanusegrupp	Jõhvi						Narva					
	naine		mees		KOKKU		naine		mees		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
19 ja nooremad	10	32,3	31	19,9	41	21,9	14	12,6	3	2,4	17	7,2
20-29-aastased	19	61,3	103	66,0	122	65,2	53	47,7	70	56,0	123	52,1
30 ja vanemad	2	6,5	22	14,1	24	12,8	44	39,6	52	41,6	96	40,7
Keskmine vanus	21,5		23,8		23,4		26,5		28,4		27,5	
Kokku	31	16,6	156	83,4	187	100,0	111	47,0	125	53,0	236	100,0

Lisa 3. Küsitletute rahvuslik struktuur küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

rahvus	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
eestlane	19	12,4	9	3,8	28	7,1	20	10,9	6	2,6	26	6,2
mitte-eestlane	134	87,6	230	96,2	364	92,9	164	89,1	228	97,4	392	93,8
Kokku	153	39,0	239	61,0	392	100,0	184	44,0	234	56,0	418	100,0

Lisa 4. Küsitletute rahvuslik struktuur 2006. aastal teenuseosutajate ja sugude lõikes

rahvus	Jõhvi						Narva					
	naine		mees		KOKKU		naine		mees		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
eestlane	10	20,0	9	8,9	19	12,6	4	5,8	5	3,0	9	3,8
mitte-eestlane	40	80,0	92	91,1	132	87,4	65	94,2	164	97,0	229	96,2
Kokku	50	33,1	101	66,9	151	100,0	69	29,0	169	71,0	238	100,0

Lisa 5. Küsitletute rahvuslik struktuur 2007. aastal teenuseosutajate ja sugude lõikes

rahvus	Jõhvi						Narva					
	naine		mees		KOKKU		naine		mees		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
eestlane	4	13,3	16	10,5	20	10,9	3	2,8	3	2,4	6	2,6
mitte-eestlane	26	86,7	137	89,5	163	89,1	106	97,2	120	97,6	226	97,4
Kokku	30	16,4	153	83,6	183	100,0	109	47,0	123	53,0	232	100,0

Lisa 6. Küsitletute haridustase küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

Haridustase	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
Tase 1	47	30,3	59	24,5	106	26,9	77	43,5	41	17,3	118	28,4
- sh põhikool lõpetamata	4	2,6	8	3,3	12	3,0	13	7,3	7	3,0	20	4,8
- sh põhikool lõpetatud	31	20,0	38	15,8	69	17,5	47	26,6	24	10,1	71	17,1
- sh keskkool lõpetamata	12	7,7	13	5,4	25	6,3	17	9,6	10	4,2	27	6,5
Tase 2	65	41,9	54	22,5	119	30,1	65	36,7	58	24,5	123	29,7
- sh keskkool lõpetatud	65	41,9	54	22,5	119	30,1	65	36,7	58	24,5	123	29,7
Tase 3	37	23,9	106	44,1	143	36,2	31	17,5	130	54,8	161	39
- sh kutsekool lõpetamata	4	2,6	2	0,8	6	1,5	8	4,5	6	2,5	14	3,4
- sh kutsekool lõpetatud	33	21,3	104	43,3	137	34,7	23	13,0	124	52,3	147	35,5
Tase 4	6	3,9	21	8,9	27	6,8	4	2,3	8	3,4	12	2,9
- sh kõrgkool lõpetamata	4	2,6	4	1,7	8	2,0	1	0,6	1	0,4	2	0,5
- sh kõrgkool lõpetatud	2	1,3	17	7,1	19	4,8	3	1,7	7	3,0	10	2,4
Kokku	155	39,2	240	60,8	395	100,0	177	42,8	237	57,2	414	100,0

Lisa 7. Küsitletute haridustase 2006. aastal teenuseosutajate ja vanusegruppide lõikes

Haridustase	Jõhvi								Narva							
	< 19		20-29		30+		KOKKU		< 19		20-29		30+		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Tase 1	3	42,8	41	33,1	3	14,3	47	31	22	75,8	28	3	42,8	41	33,1	3
- sh põhikool lõpetamata	1	14,3	2	1,6	1	4,8	4	2,6	0	0,0	5	4,2	3	3,3	8	3,3
- sh põhikool lõpetatud	2	28,6	27	21,8	2	9,5	31	20,4	13	44,8	20	16,7	5	5,5	38	15,8
- sh keskkool lõpetamata	0	0,0	12	9,7	0	0,0	12	7,9	9	31,0	3	2,5	1	1,1	13	5,4
Tase 2	2	28,6	50	40,3	10	47,6	62	40,8	3	10,4	27	2	28,6	50	40,3	10
- sh keskkool lõpetatud	2	28,6	50	40,3	10	47,6	62	40,8	3	10,3	27	22,5	24	26,4	54	22,5
Tase 3	2	28,6	29	23,4	6	28,6	37	24,3	3	10,4	55	2	28,6	29	23,4	6
- sh kutsekool lõpetamata	2	28,6	2	1,6	0	0,0	4	2,6	0	0,0	1	0,8	1	1,1	2	0,8
- sh kutsekool lõpetatud	0	0,0	27	21,8	6	28,6	33	21,7	3	10,3	54	45,0	47	51,6	104	43,3
Tase 4	0	0	4	3,2	2	9,5	6	3,9	1	3,4	10	0	0	4	3,2	2
- sh kõrgkool lõpetamata	0	0,0	2	1,6	2	9,5	4	2,6	1	3,4	2	1,7	1	1,1	4	1,7
- sh kõrgkool lõpetatud	0	0,0	2	1,6	0	0,0	2	1,3	0	0,0	8	6,7	9	9,9	17	7,1
Kokku	7	4,6	124	81,6	21	13,8	152	100	29	12,1	120	50,0	91	37,9	240	100

Lisa 8. Küsitletute haridustase 2007. aastal teenuseosutajate ja vanusegruppide lõikes

Haridustase	Jõhvi								Narva							
	< 19		20-29		30+		KOKKU		< 19		20-29		30+		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Tase 1	26	65	49	42,2	2	9,6	77	43,5	13	76,5	23	26	65	49	42,2	2
- sh põhikool lõpetamata	7	17,5	5	4,3	1	4,8	13	7,3	4	23,5	3	2,4	0	0,0	7	3,0
- sh põhikool lõpetatud	17	42,5	29	25,0	1	4,8	47	26,6	4	23,5	18	14,5	2	2,1	24	10,1
- sh keskkool lõpetamata	2	5,0	15	12,9	0	0,0	17	9,6	5	29,4	2	1,6	3	3,1	10	4,2
Tase 2	11	27,5	44	37,9	10	47,6	65	36,7	3	17,6	38	11	27,5	44	37,9	10
- sh keskkool lõpetatud	11	27,5	44	37,9	10	47,6	65	36,7	3	17,6	38	30,6	17	17,7	58	24,5
Tase 3	2	5	22	19	7	33,3	31	17,5	1	5,9	57	2	5	22	19	7
- sh kutsekool lõpetamata	0	0,0	5	4,3	3	14,3	8	4,5	1	5,9	4	3,2	1	1,0	6	2,5
- sh kutsekool lõpetatud	2	5,0	17	14,7	4	19,0	23	13,0	0	0,0	53	42,7	71	74,0	124	52,3
Tase 4	1	2,5	1	0,9	2	9,5	4	2,3	0	0	6	1	2,5	1	0,9	2
- sh kõrgkool lõpetamata	0	0,0	1	0,9	0	0,0	1	0,6	0	0,0	1	0,8	0	0,0	1	0,4
- sh kõrgkool lõpetatud	1	2,5	0	0,0	2	9,5	3	1,7	0	0,0	5	4,0	2	2,1	7	3,0
Kokku	40	22,6	116	65,5	21	11,9	177	100	17	7,2	124	52,3	96	40,5	237	100

Lisa 9. Küsitletute perekonnaseis küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

perekonnaseis	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
abielus/vabaabielus	63	40,4	128	53,3	191	48,2	23	12,2	89	37,2	112	26,2
vallaline	79	50,6	75	31,3	154	38,9	128	68,1	78	32,6	206	48,2
lahutatud	10	6,4	34	14,2	44	11,1	36	19,1	70	29,3	106	24,8
lesk	4	2,6	3	1,3	7	1,8	1	0,5	2	0,8	3	0,7
Kokku	156	39,4	240	60,6	396	100,0	188	44,0	239	56,0	427	100,0

Lisa 10. Küsitletute perekonnaseis 2006. aastal teenuseosutajate ja sugude lõikes

Perekonnaseis	Jõhvi						Narva					
	naine		mees		KOKKU		naine		mees		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
abielus/vabaabielus	26	51,0	35	34,0	61	39,6	39	55,7	88	52,1	127	53,1
vallaline	19	37,3	60	58,3	79	51,3	20	28,6	55	32,5	75	31,4
lahutatud	5	9,8	5	4,9	10	6,5	9	12,9	25	14,8	34	14,2
lesk	1	2,0	3	2,9	4	2,6	2	2,9	1	0,6	3	1,3
Kokku	51	33,1	103	66,9	154	100,0	70	29,3	169	70,7	239	100,0

Lisa 11. Küsitletute perekonnaseis 2007. aastal teenuseosutajate ja sugude lõikes

Perekonnaseis	Jõhvi						Narva					
	naine		mees		KOKKU		naine		mees		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
abielus/vabaabielus	6	19,4	17	10,9	23	12,3	36	32,4	52	41,6	88	37,3
vallaline	20	64,5	107	68,6	127	67,9	35	31,5	41	32,8	76	32,2
lahutatud	4	12,9	32	20,5	36	19,3	38	34,2	32	25,6	70	29,7
lesk	1	3,2	0	0,0	1	0,5	2	1,8	0	0,0	2	0,8
Kokku	31	16,6	156	83,4	187	100,0	111	47,0	125	53,0	236	100,0

Lisa 12. Küsitletute perekonnaseis 2006. aastal teenuseosutajate ja vanusegruppide lõikes

perekonnaseis	Jõhvi								Narva							
	< 19		20-29		30+		KOKKU		< 19		20-29		30+		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
abielus/vabaabielus	1	14,3	51	40,8	10	47,6	62	40,5	13	44,8	64	53,3	51	56,0	128	53,3
vallaline	6	85,7	65	52,0	6	28,6	77	50,3	16	55,2	45	37,5	14	15,4	75	31,3
lahutatud	0	0,0	6	4,8	4	19,0	10	6,5	0	0,0	10	8,3	24	26,4	34	14,2
lesk	0	0,0	3	2,4	1	4,8	4	2,6	0	0,0	1	0,8	2	2,2	3	1,3
Kokku	7	4,6	125	81,7	21	13,7	153	100	29	12,1	120	50,0	91	37,9	240	100

Lisa 13. Küsitletute perekonnaseis 2007. aastal teenuseosutajate ja vanusegruppide lõikes

perekonnaseis	Jõhvi								Narva							
	< 19		20-29		30+		KOKKU		< 19		20-29		30+		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
abielus/vabaabielus	1	2,4	17	13,8	5	20,8	23	12,2	2	11,8	52	41,6	35	36,1	89	37,2
vallaline	40	97,6	82	66,7	6	25,0	128	68,1	15	88,2	55	44,0	8	8,2	78	32,6
lahutatud	0	0,0	23	18,7	13	54,2	36	19,1	0	0,0	18	14,4	52	53,6	70	29,3
lesk	0	0,0	1	0,8	0	0,0	1	0,5	0	0,0	0	0,0	2	2,1	2	0,8
Kokku	41	21,8	123	65,4	24	12,8	188	100	17	7,1	125	52,3	97	40,6	239	100

Lisa 14. Narkootikumide süstimise sagedus küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

narkootikumide süstimise sagedus	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
iga päev	31	20,3	8	4,1	39	11,2	43	23,1	7	6,1	50	16,7
mõned korrad nädalas	17	11,1	8	4,1	25	7,2	116	62,4	9	7,9	125	41,7
mõned korrad kuus või harvem	69	45,1	168	86,2	237	68,1	21	11,3	93	81,6	114	38,0
mitte kordagi	36	23,5	11	5,6	47	13,5	6	3,2	5	4,4	11	3,7
Kokku	153	44,0	195	56,0	348	100,0	186	62,0	114	38,0	300	100,0

Lisa 15. Süstitavad narkootikumid küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

süstitavad narkootikumid	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
heroiin	37	30,3	78	42,2	115	37,5	73	39,5	40	36,0	113	38,2
moonivedelik	64	52,5	12	6,5	76	24,8	69	37,3	10	9,0	79	26,7
amfetamiin	11	9,0	86	46,5	97	31,6	32	17,3	59	53,2	91	30,7
marihuaana	8	6,6	9	4,9	17	5,5	1	0,5	2	1,8	3	1,0
muu	2	1,6	0	0,0	2	0,7	10	5,4	0	0,0	10	3,4
Kokku	122	39,7	185	60,3	307	100,0	185	62,5	111	37,5	296	100,0

Lisa 16. Süstalde jagamine küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

süstla jagamise sagedus	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mitte kordagi	83	63,4	78	42,4	161	51,1	99	54,7	38	36,9	137	48,2
harva	44	33,6	87	47,3	131	41,6	77	42,5	41	39,8	118	41,5
enamasti	3	2,3	19	10,3	22	7,0	4	2,2	23	22,3	27	9,5
iga kord	1	0,8	0	0,0	1	0,3	1	0,6	1	1,0	2	0,7
Kokku	131	41,6	184	58,4	315	100,0	181	63,7	103	36,3	284	100,0

Lisa 17. Kondoomikasutus küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

kondoomikasutus	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
mitte kordagi	44	30,3	79	33,1	123	32,0	71	38,4	65	27,7	136	32,4
harva	35	24,1	122	51,0	157	40,9	72	38,9	111	47,2	183	43,6
enamasti	14	9,7	37	15,5	51	13,3	17	9,2	50	21,3	67	16,0
iga kord	34	23,4	1	0,4	35	9,1	11	5,9	9	3,8	20	4,8
ei mäleta	18	12,4	0	0,0	18	4,7	14	7,6	0	0,0	14	3,3
Kokku	145	37,8	239	62,2	384	100,0	185	44,0	235	56,0	420	100,0

Lisa 18. Viimase HIV-testi tegemise aeg küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

HIV-testi aeg	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
viimase 3 kuu jooksul	44	30,6	14	5,9	58	15,3	8	4,3	2	0,9	10	2,4
viimase aasta jooksul	32	22,2	37	15,7	69	18,2	35	18,7	82	35,2	117	27,9
rohkem kui aasta tagasi	42	29,2	97	41,1	139	36,6	77	41,2	55	23,6	132	31,4
ei ole kunagi testinud	9	6,3	77	32,6	86	22,6	52	27,8	84	36,1	136	32,4
ei mäleta	17	11,8	11	4,7	28	7,4	15	8,0	10	4,3	25	6,0
Kokku	144	37,9	236	62,1	380	100,0	187	44,5	233	55,5	420	100,0

Lisa 19. Viimase HIV-testi tulemus küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

HIV-testi tulemus	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
positiivne	82	59,4	33	22,3	115	40,2	60	33,5	4	2,8	64	19,8
negatiivne	21	15,2	113	76,4	134	46,9	40	22,3	130	89,7	170	52,5
ei soovi vastata	35	25,4	2	1,4	37	12,9	79	44,1	11	7,6	90	27,8
Kokku	138	48,3	148	51,7	286	100,0	179	55,2	145	44,8	324	100,0

Lisa 20. Riskikäitumine küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

Riskikäitumine	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
riskivaba	27	25,5	0	0,0	27	9,3	6	3,7	1	1,0	7	2,7
on jaganud süstalt	0	0,0	1	0,5	1	0,3	5	3,0	4	4,0	9	3,4
on seksinud kondoomita	43	40,6	78	42,6	121	41,9	85	51,8	35	35,0	120	45,5
on jaganud süstalt ja seksinud kondoomita	36	34,0	104	56,8	140	48,4	68	41,5	60	60,0	128	48,5
Kokku	106	36,7	183	63,3	289	100,0	164	62,1	100	37,9	264	100,0

Lisa 21. HIV-nakatanute riskikäitumine küsitlusaastate ja teenuseosutajate lõikes

HIV-nakatanute riskikäitumine	2006						2007					
	Jõhvi		Narva		KOKKU		Jõhvi		Narva		KOKKU	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
riskivaba	14	24,1	0	0,0	14	15,9	1	2,0	0	0,0	1	1,8
on jaganud süstalt	0	0,0	1	3,3	1	1,1	2	3,9	0	0,0	2	3,6
on seksinud kondoomita	20	34,5	5	16,7	25	28,4	23	45,1	0	0,0	23	41,8
on jaganud süstalt ja seksinud kondoomita	24	41,4	24	80,0	48	54,5	25	49,0	4	100,0	29	52,7
Kokku	58	65,9	30	34,1	88	100,0	51	92,7	4	7,3	55	100,0